

Det Anarkistiska Biblioteket

Inburad och lönsam

Fängelseindustrin och den globala ekonomin

Inburad och lönsam
Fängelseindustrin och den globala ekonomin
1998

Tidningen Brand #3 1998

sv.anarchistlibraries.net

1998

Artikeln publicerades i tidningen Brand #3 1998

Fängelser minskar inte brottsligheten i samhället. Trots det sker en enorm satsning på att skapa nya fängelser i hela världen. Fängelseindustrin är idag en av de snabbast växande i USA, och spelar en betydande roll för den globala ekonomin.

Över 1,8 miljoner människor sitter för närvarande fängslade i USA. Det är det högsta antalet fängslade per capita i världshistorien. Bara under 1995 byggdes och fylldes 150 nya fängelser i USA.

Att på detta sätt spärra in en betydande del av befolkningen är en del av globaliseringen av kapitalet. Vid slutet av det kalla kriget samverkade flera olika faktorer i att förändra förhållandet mellan arbete och kapital, globalt sett: försämrad ekonomi, rasism, USA:s roll som världspolis och tillväxt i den internationella drogekonomin bidrog till att skapa en snabbt expanderande fängelseindustri. Denna industri håller på att bli en avgörande del av USA:s ekonomi.

Fängelser är ”big business”

Precis som den militära industrin, är fängelseindustrin sammanvävd av privata intressen och regeringsintressen. Dess tvåfaldiga syfte är profit och social kontroll. Den rättfärdigas offentligt med kampen mot brottslighet.

För inte så länge sedan var kommunism ”fienden”, och kommunister demoniserades för att rättfärdiga att enorma summor gick till militären. Nu tjänar rädslan för brottslighet och demoniseringen av brottslingar ett liknande syfte: att rättfärdiga att skattepengar används till repression mot och fängslande av en växande andel av befolkningen. Det ständiga fokuserandet i media på seriemördare, försvunna barn och ”slumpmässigt våld” göder vår rädsla. I verkligheten är de flesta ”kriminella” som spärras in fattiga människor som begår icke våldsamma brott av ekonomiskt nödtvång. Mindre än 14 procent av alla rapporterade brott är våldsbrott, och personsador förekommer endast i tre procent av de rapporterade brotten. I Kalifornien är de tre vanligaste åtalpunkterna för de som får fängelsestraff som följer: innehav av förbjuden substans, innehav av förbjuden substans för att sälja och rån. Våldsbrott som mord, våldtäkt, dråp och kidnappning är inte ens bland de tio vanligaste

åtalspunkterna.

Liksom rädslan för kommunismen under det kalla kriget, är rädslan för brottsligheten ett smart försäljningsknep för en tvivelaktig produkt. Precis som byggande och underhåll av vapen och arméer är en lönande affärsverksamhet, så är byggande och underhåll av fängelser det. Investeringsbolag, byggföretag, arkitekter och företag som serverar med mat, sjukvård, transporter och möbler, tjänar alla på att fängelseindustrin expanderar. En blomstrande industri för ”speciella varor” saluför stängsel, handklovar, drogdetektorer, skyddsvästar och andra säkerhetsanordningar till fängelser.

Allt eftersom det kalla kriget har avtagit och kriget mot brottslighet tilltagit, har jättar inom försvarsindustrin, som Westinghouse, omorganiserat sin produktion och använder sig av lobbying i Washington för att bevaka sin del av marknaden för upprätthållande av lag och ordning. Utrustning som tidigare använts av försvaret, till exempel ”Night Enforcer”, skyddsglasögon som användes i Gulfkriget och ”Hot Wire”, elstängsel (så ”heta” att NATO valt dem till högriskanläggningar), marknadsförs nu till rättsväsendet.

Kommunikationsföretag som AT&T, Sprint och MCI har också gett sig in i spelet genom att belägga fångar med skyhöga taxor, ofta sex gånger så höga som den normala långdistanstaxan. Mindre företag som Correction Communications Corp., som har specialiserat sig på telekommunikation för fängelser, tillhandahåller datoriserade telesystem för fängelser, som är utrustade för systematisk övervakning. De vinner upphandlingar med regeringar genom att erbjuda en ”kickback”, det vill säga att en del av vinsten går till den regeringsinstans som har skrivit kontrakt med dem. Dessa företag håvar in enorma vinster på bekostnad av fångar och deras familjer. Det är ofta omöjligt för fångar att upprätthålla kontakt med omvärlden på grund av teleföretagens överpriser.

En av de snabbast växande delarna av fängelseindustrin är privata kriminalvårdsföretag. Investeringsbolaget Smith Barney är delägare i ett fängelse i Florida. American Express och General Electric har investerat i byggande av privata fängelser i Oklahoma och Tennessee. Correction Corporation of America, som är en av de största privata ägarna av fängelser, opererar redan även internationellt, och äger mer än 48 anläggningar i elva amerikanska stater, i Puerto Rico, Storbritannien och Australien. De skriver kontrakt med

regeringar om att driva häkten och fängelser, och får en fastslagen summa per intagen fånge. Vinstmotivet gör att dessa fängelser anstränger sig för att göra verksamheten så billig och effektiv som möjligt. Detta innebär lägre löner för de anställda, inga fackföreningar och sämre service för fångarna. Privat regi innebär också mindre offentlig granskning av verksamheten. Fängelseägare kammar hem miljarder genom att göra rationaliseringar som drabbar fångarna. Undermålig mat, extrem överbeläggning och vanvård från personal med obetydlig utbildning är sådant som finns dokumenterat och är inte mer än man kan vänta sig i dessa anläggningar som inte hymlar med att de drivs med vinstsyfte.

På landsbygden är fängelseindustrin en av de snabbast växande. När det traditionella jordbruket får stå tillbaka för den moderna jordbruksnäringen blir det svårt för många amerikanska landsbygdsorter. Områden som drabbats av ekonomisk depression konkurrerar med varandra om att skaffa sig ett eget fängelse. Fängelser ger jobb för byggnadsarbetare, lokala försäljare och fängelsepersonal, och är också en källa för skatteintäkter. Ett genomsnittligt fängelse har flera hundra anställda och en årlig lönekostnad på flera miljoner dollar.

Som vilken industri som helst behöver fängelseindustrin råvaror. I det här fallet är råvaran fångar. Fängelseindustrin kan bara växa om fler och fler människor spärras in, oavsett om brottsfrekvensen sjunker. ”Three Strikes” och obligatoriska minimum (stränga, fastställda domar utan villkorlig frigivning) är två exempel ur den juridiska överbyggnaden som snabbt har skapats för att garantera att fängelsebefolkningen ska växa och växa och växa. Tillväxten i fängelseindustrin är starkt kopplad till arbetskraftens situation. Ända sedan början av Reagan-Bush-åren 1980, har arbetarna i USA varit under ständig belägring. Avgörande faktorer för den försämrade situationen för de amerikanska arbetarna är aggressivt krossade av fackföreningar, avregleringar inom företaget och kapitalflykten till områden med billigare arbetskraft.

En våg av kapitalflykt ägde rum under 1970-talet. Textilproducenter i nordöstra USA flyttade söderut till South Carolina, Tennessee och Alabama, där fackföreningar saknades och lönerna var låga. Under 1980-talet var det många industrier (till exempel stål- och bilindustrin) som lade ner produktionen och flyttade till ställen där det rådde en ”mer konkurrenskraftig atmosfär”, till exempel Mexiko, Brasilien eller Taiwan. Där var lönerna en bråkdel av de

fördel för en ny ”socialistisk” administration.

Vid Oak Park Heights Correctional Facility i Minnesota gick 150 fångar ut i strejk i mars 1997 och krävde att få ut minimilön för sitt arbete. Trots att de förlorade i en rättsprocess där de drev kravet på denna rättighet, fick deras strejk uppmärksamhet och stöd från flera lokala fackföreningar. När fängelseindustrin blir allt mer central för den ekonomiska tillväxten i USA, spelar fångar en avgörande roll i uppbyggandet av ett effektivt motstånd mot de transnationella företagens handlingsplan. På grund av deras påtvingade osynlighet, maktlöshet och isolering är det alltför vanligt att de utelämnas ur ekvationen för internationell solidaritet. Att göra motstånd mot fängelseindustrins expansion och att stödja fångarnas rättigheter och grundläggande människovärde, är kanske det enda sättet för oss att avvärja befästandet av en polisstat som förtrycker oss alla, där du själv eller en vän eller familjemedlem kan hamna i fängelse.

Det är uppenbart att det enda alternativet som står sig mot det globala kapitalet är en internationalisering av den mänskliga solidariteten. För vi sitter alla i samma båt.

”Internationell solidaritet är inte välgörenhet. Det är ett enande av allierade som kämpar på olika fronter mot samma mål. Det främsta målet är att bidra till att mänskligheten utvecklas till högsta möjliga nivå.”

- Samora Machel (1933-1986), ledare för FRELIMO, Mozambiques första president.

Eva Goldberg och Linda Evans

Linda Evans är antiimperialistisk politisk fånge från Nordamerika som för närvarande sitter på FCI Dublin i Kalifornien. Eve Goldberg är författare, filmskapare och solidaritets- och fångrättsaktivist.

sympatistrejck med strejkande 3M-anställda i New Jersey. Nyligen stängde hamnarbetare i Danmark, Spanien, Sverige och flera andra länder hamnarna i solidaritet med de strejkande hamnarbetarna i Liverpool. Företaget tvingades förhandla. När Renault lade ned produktionen på sin fabrik i Belgien demonstrerade 100 000 människor i Bryssel. De fick de franska och belgiska regeringarna att fördöma nedläggningen och tvingade Renault att återuppta produktionen i fabriken. I USA anas en strimma av hopp när AFL-CIO har röstat fram ett nytt, mer progressivt ledarskap. Vi får se hur det tar sig, och om den amerikanska fackföreningsrörelsen har lagt de senaste femtio årens antikommunistiska ”bröd-och-smör”-inställning bakom sig.

Ett som är säkert är att motståndet mot de transnationella företagens handlingsprogram växer världen över: 1996 organiserade invånarna på Bougainville, en liten ö i Nya Guinea, ett separatistiskt uppror i protest mot de förkastningar och den miljöförstöring som gruvdriften på ön har orsakat. När regeringen hyrde in legotrupper från Sydafrika för att utbilda de lokala trupperna i hur man med militära medel kväser ett uppror, gjorde armén uppror, slängde ut legosoldaterna och avsatte premiärministern.

En endags generalstrejk stoppade upp Haiti i januari 1997. De strejkande krävde att förhandlingarna mellan premiärministern och IMF/Världsbanken skulle avbrytas. De protesterade mot de åtstramningsåtgärder som IMF och Världsbanken ville att 7000 statsanställda skulle avskedas och att el- och telefonbolaget skulle privatiseras.

I Nigeria har Ogonifolket i åtta år fört en utdragen kamp mot Shell Oil. Surt regn, oljespill i mängder och bensenbränder höll på att förvandla den en gång så bördiga landsbygden till nära nog ödemark. Deras fredliga demonstrationer, valbojkotter och vädjanden om internationell solidaritet möttes med brutal repression från regeringens sida och sedermera avrättningen av Ogoniledaren och författaren Ken Saro-Wiwa.

I Frankrike enades miljoners arbetare i en månadslång generalstrejk i protest mot privatiseringar, lönestopp för statsanställda och nedskärningar på social service. Arbetare inom tele, flyg, el, post, utbildning, sjukvård och metall slöt sig samman och stoppade upp i princip all näringsverksamhet. Chiracs högerregering tvingades göra vissa mindre eftergifter innan de blev bortröstade till

amerikanska, och miljö-, hälso- och säkerhetskraven mycket lägre. De som drabbades värst av dessa nedläggningar och uppsägningar var afroamerikaner och andra kvalificerade fabriksarbetare i städerna, som förlorade sina relativt välbetalda industrijobb. I det gapande ekonomiska tomrum som massflytten av jobb från de amerikanska städerna lämnade efter sig har en annan ekonomi vällt in - drogekonomin.

Kriget mot knarket

”Kriget mot knarket”, en kampanj som lanserades av president Reagan i mitten av 1980-talet, har utkämpats synkroniserat internationellt och på hemmaplan.

På den internationella nivån har kriget mot knarket varit både ett cyniskt kamouflage för den amerikanska regeringens inblandning i droghandeln, och ett rättfärdigande av USA:s militära intervention och kontroll i tredje världen.

Under de senaste femtio åren har det främsta målet för USA:s utrikespolitik (och militära industri) varit dels att bekämpa kommunismen, dels att skydda näringslivets intressen. För att uppnå dessa mål har den amerikanska regeringen med jämna mellanrum ingått strategiska allianser med droghandlare världen över. I andra världskrigets slutskede ingick OSS (föregångaren till CIA) en allians med heroinlangare i hamnkvarteren i Marseille, för att försöka fränta de kommunistiska hamnarbetarna deras makt och inflytande. Under vietnamkriget hjälpte CIA heroinproducenter från Hmong-stammen i Gyllene triangeln-området. I utbyte mot att de samarbetade med den amerikanska regeringen i kriget mot Vietcong och andra nationella befrielsestyrkor, flög CIA ur heroin från Sydostasien till USA. Det var ingen slump att heroinberoendet i USA steg kraftigt under 1960-talet.

Det var heller ingen slump att kokain började cirkulera i USA under 1980-talet. Centralamerika är den strategiska mellanlandningspunkten för flygresor mellan Colombia och USA. Contras’ krig mot vänstergerillan Sandinisterna i Nicaragua, och kriget mot de nationella befrielsestyrkorna i El Salvador, handlade mycket om att kontrollera detta viktiga område. När Kongressen stoppade stödet till Contras hittade Oliver North och hans vänner andra sätt att finansiera Contras’ påfyllning av nödvändigt material, delvis genom knarkhandel. Flygplan lastade med vapen åt Contras lyfte från den ameri-

kanska södern, lastade av vapnen på någon privat landningsbana i Honduras och lastade på heroin att ta med tillbaka.

1996 avslöjade San Jose Mercury News CIAs inblandning i en nicaraguansk drogliga som öste tusentals kilo kokain in i de afroamerikanska kvarteren i Los Angeles under 1980-talet. Knarkkungen Danilo Bandon, som nu är informator åt DEA, tillstod under ed att han kände till droger-för-vapen-avtalet med det CIA-sponsrade Contras.

Närvaron av amerikansk militär i Central- och Latinamerika har inte stoppat knarkflödet. Men den har påverkat knarkhandeln i vissa avseenden, och den utgör en kraftfull form av social kontroll i området. När amerikansk militär agerar där, oavsett om det gäller att stödja en diktator eller att krossa ett bondeuppror, så använder de det rättfärdiga kriget mot knarket och ”knark-terrorismen” som förevändning.

I Mexiko till exempel, där USA:s militära stöd påstås vara öronmärkt för kampen mot drogerna, används det till att beväpna mexikanska trupper i södra delen av landet. Detta trots att droghandeln (produktion, lagring och distribution) håller till helt och hållet i den norra delen. ”Knarkkrigspengarna” används i första hand till att bekämpa zapatisterna i Chiapas, en rörelse som kräver landreformer och förändringar i den ekonomiska politiken som står helt i motsättning till det transnationella näringslivets intressen.

I djunglerna i Cartagena de Chaira i Colombia har kokabusken blivit den enda kommersiellt gångbara grödan. 1996 blockerade 30 000 bönder vägar och landningsbanor för att förhindra besprutning av grödan. Colombias väpnade revolutionära styrka (FARC), en av Latinamerikas äldsta gerillaorganisationer, höll 60 regeringssoldater som gisslan i nio månader. Deras krav var att militären skulle lämna djungeln, att den sociala servicen skulle förbättras och att bönderna skulle få tillgång till andra grödor. Med tanke på att Colombias högsta ämbetsmän är ökända för sin inblandning i de mäktiga drokartellerna, är det föga överraskande att merparten av USA:s ”drogkrigshjälp” i praktiken går till att bekämpa gerillarörelserna.

En av följderna av det internationella kriget mot knarket är internationaliseringen av USA:s fängelsebefolkning. De som oftast åker fast är de som är längst ner i hierarkien, de som fraktar knark in i USA. De fängslas i ständigt

pengar på fängelser än på högre utbildning - under de senaste tio åren har det byggts 19 fängelser men bara en universitetsfilial.

Lägg till detta det faktum att ett ökande antal kvinnor fängslas. Mellan 1980 och 1997 femdubblades antalet kvinnor i fängelse, och kvinnor utgör nu den snabbast växande kategorin intagna. De flesta av dessa kvinnor är mödrar, som tvingas lämna framtida generationer att växa upp i fosterhem eller på gatan.

Välkommen till den nya världsordningen.

Vad bör göras?

Fängelser minskar inte brottsligheten. Däremot skadar de redan utsatta familjer och samhällsgrupper. Fattiga, färgade människor spärras in i totalt oproportionerliga antal, och det är oftast inte för våldsbrott. Men amerikanerna känner sig inte säkrare för det. I takt med att ”kriminella” utnämns till syndabockar för den stretande ekonomin och de förfallande sociala strukturerna, försvinner till och med skenet av rehabilitering från straffilosofin. När allt kommer omkring, rehabilitering för vadå? För att återvända till en ekonomi där det inte finns några jobb? För att återvända till ett samhälle där det inte finns något hopp? Allteftersom det skärs ner på utbildning och andra program i fängelserna - i de flesta fall tas de bort helt och hållet - blir fängelserna vidsträckta, överbefolkade förvaringscisterner. Eller ännu värre: gallerförsedda fabriker.

Fängelsearbetet undergräver dessutom den allmänna lönenivån, något som drabbar alla arbetande och fattiga amerikaner. Den här situationen kan endast uppstå för att de organiserade arbetarna är splittrade och svaga och inte har lyckats hålla jämna steg med det organiserade kapitalet. Medan kapitalet har globaliserats, har arbetskraften det inte. De transnationella företagen håller verkligen på att omdana planeten till en global by, samtidigt som det fortfarande är dåligt med samarbetet och kommunikationen mellan arbetare världen över. Endast en internationell arbetarrörelse kan verkligen utmana de transnationella företagens makt.

Det finns några underbara, lysande exempel på internationell solidaritet mellan arbetare. I början av 1980-talet gick arbetare på 3M i Sydafrika ut i

Grundfilosofin för de transnationella företagen är som följer: världen är en enda marknad; naturresurser är till för att exploateras; människor är konsument; allt som står i vägen för profit ska utplånas och förstöras. Resultaten av den här filosofin är att i takt med att ekonomierna växer, ökar fattigdom, miljöförstöring, barnarbete och arbete för svältlöner. Det som händer över hela världen är att lönerna går i botten, ursprungsbefolkningar tvingas från sina landområden, floder används som soptippar för industrier och skogar skövlas. Massvält i vissa regioner och "världsbanksupplopp" blir allt vanligare i tredje världen.

Allt eftersom traditionella kulturer och sociala strukturer slås sönder över hela jorden, tvingas fler och fler människor försörja sig på olaglig väg. Det är oundvikligt att brottsfrekvensen och antalet fångar ökar. Och USA:s brottsbekämpningsetablissemang ligger långt fram, såväl inrikes som internationellt, med att tillhandahålla teknologiskt uppdaterad repression.

Inom USA märks strukturanpassningen (som ibland kallas Contract with America) i form av nedskärningar på välfärd och social service, fortlöpande stora anslag till militären och skyhöga satsningar på fängelser. Promenera genom vilket fattigt stads kvarter som helst: skolorna förfaller, och efter skolorna läggs biblioteken, parkerna och drogbehandlingscentren ned. Däremot kommer du att se fler polisstationer och fler poliser. Det är ofta så att den enda "sociala service" som finns tillgänglig för fattiga unga människor är fängelset.

Nedmonteringen av sociala program och den ökande högervidningen i USA:s politik har åtminstone delvis möjliggjorts av den framgångsrika repressionen mot medborgarrättsrörelser och befrielseströrelser på 60- och 70-talet. Många av ledarna för dessa rörelser - Martin Luther King Jr., Malcolm X, Fred Hampton, med flera - avrättades. Andra, som Geronimo ji Jaga Pratt, Leonard Peltier och Mumia Abu-Jamal, har fängslats. Över 150 politiska ledare från de svartas befrielseströrelse, från den puertoricanska självständighetsrörelsen och andra motståndsgupper, sitter fortfarande i fängelse. Många avtjänar straff på allt mellan 40 och 90 år. Förtryckta grupper har frångått ett radikalt politiskt ledarskap som kunde ha lett en motståndsrörelse. Vi skördar resultaten. De senaste 17 åren har antalet intagna i amerikanska fängelser mer än tredubblats: från 500 000 1980 till 1,8 miljoner 1997. Mer än fem miljoner människor sitter idag inspärrade, är villkorligt frigivna, har övervakare eller är på annat sätt under rättsväsendets uppsikt. Kalifornien spenderar mer

ökande antal. Minst 25 procent av de nu intagna i federala fängelser kommer att utvisas när de har avtjänat sina straff. I USA har kriget mot knarket blivit ett krig mot de fattiga. Särskilt mot fattiga afroamerikanska män och kvinnor i städer. Det är väl dokumenterat att när polisen verkställer de nya, strängare knarklagarna fokuserar de på smålangare i färgade områden. Antalet gripna afroamerikaner är fem gånger så högt som antalet gripna vita, trots att vita och afroamerikaner använder droger i ungefär samma utsträckning. Dessutom är antalet afroamerikaner som ges fängelsestraff ännu mer oproportionerligt än antalet gripna. 1994 var det uppskattningsvis 1 av 128 vuxna amerikaner per dag som sattes i fängelse. Av afroamerikanska vuxna män var det 1 av 17. Skillnaderna i påföljd för powder- och crack-kokain är ett iögonfallande exempel på institutionaliserad rasism. Ungefär 90 procent av de som grips för crack-kokain är afroamerikaner, medan 75 procent av de som grips för powder-kokain är vita. Enligt federal lagstiftning ger så lite som fem gram crack-kokain ett obligatoriskt minimistraff på fem års fängelse. Men när det gäller power-kokain krävs det 500 gram, alltså hundra gånger så mycket, för att samma påföljd ska utdömas. Denna uppenbara orättvisa uppmärksammades 1996 av ett landsomfattande fängelseuppror som var en reaktion på att Kongressen vägrade att genomföra förändringar i straffsattserna som skulle utjämna skillnaderna i påföljd.

Statistik visar att polisens repression och massfängslingar inte hämmar droghandeln. Langare tvingas flytta, gängens distrikt möbleras om lite, och redan sårbara familjer slås i spillror. Men efterfrågan på droger kvarstår, liksom jättevinsterna för storlangarna i den här internationella industrin som årligen omsätter femtio miljarder dollar.

Ett sätt att se det är att kriget mot knarket är en förebyggande åtgärd. Det är den statliga repressionen som jobbar övertid. De ser till att stoppa undan fattiga människor innan de blir arga. Spärra in dem som är på botten, de hjälplösa, de hopplösa, innan de kräver en förändring. Det som inte drogerna förstör (i fråga om intakta mänskliga nätverk, handlingskraft och förmåga att organisera sig) förstörs helt klart av kriget mot knarket och de massfängslingar som följer.

De hårda tagen mot knarket har inte stoppat droganvändandet. Men de har ryckt bort tusentals arbetslösa (och potentiellt arga och upproriska) unga män och kvinnor från gatorna. Och de har skapat en snabbt växande

fängelsebefolkning.

Fångar som arbetskraft

En amerikansk arbetare som en gång i tiden tjänade åtta dollar i timmen, förlorar sitt arbete när företaget flyttar verksamheten till Thailand där arbetarna bara tjänar två dollar per dag. Som arbetslös och alienerad från ett samhälle som ställer sig likgiltigt inför hans behov, blir han indragen i drogekonomin eller någon annan olaglig försörjningskälla. Han grips, sätts i fängelse, och sätts i arbete. Hans nya lön är 22 cent i timmen.

Från arbetare, till arbetslös, till kriminell, till arbetande fånge, har han gått hela varvet runt. Och de enda som vinner på det hela är kapitalägarna. För privata företag är fångar en guldgruva som arbetskraft. Ingen organisering i fackföreningar. Ingen arbetslöshetsförsäkring eller arbetslöshetsersättning att betala. Inga språksvårigheter, som i ett främmande land. Nya, gigantiska fängelser byggs med tusentals skumma tunnland mark innanför murarna fyllda med fabriker. Fångar matar in datauppgifter åt Chevron, sköter telefonreservationer åt TWA, föder upp slaktsvin, skyfflar gödsel, tillverkar kretskort, limousiner, vattensångar och underkläder åt Victoria's Street. Allt detta till en bråkdel av kostnaden för "fri arbetskraft". Fångar kan tvingas att arbeta för en spottstyver eftersom de inte har några rättigheter. Till och med det 14:e tillägget till konstitutionen, som förbjuder slaveri, exkluderar fångar. Dessutom blir det vanligare och vanligare att fängelser kräver att fångarna betalar för basförnödenheter, allt från sjukvård till toalettpapper och tillgång till bibliotek. Många stater fakturerar nu fångarna för "kost och logi". Berks County Jail i Pennsylvania tar tio dollar per dag. I Kalifornien är en liknande lagstiftning på gång. Alltså, egentligen kan regeringen inte (än) kräva att fångarna arbetar åt privata industrier för mindre än minimilön, men fångarna är så illa tvungna. Vissa fängelseindustrier är statliga. Fångar som arbetar åt UNICOR (det federala fängelseindustriföretaget) tillverkar möbler av återanvänt material och arbetar 40 timmar i veckan för ungefär 40 dollar i månaden. Oregon Prison Industries tillverkar en jeansmodell som kallas "Prison Blues". En annons i deras katalog visar en prydlig fånge som säger: "Jag tycker att vi borde göra jeansen utsvängda nertill. Då säger de att jag har suttit här för länge." Bisarrt men sant. Reklamapparna på kläderna skryter faktiskt med att tillverkningen är rehabilitering och yrkesutbildning

för fångar, som givetvis aldrig får jobb i beklädnadsindustrin efter frigivning.

Fängelseindustrier konkurrerar ofta direkt med privata industrier. Småskaliga möbeltillverkare runt om i landet klagar på att de konkurreras ut av UNICOR, som betalar 23 cent i timmen och dessutom har en fördelaktig position för att få kontrakt på statliga uppdrag. Ett annat fall var när US Technologies i Austin, Texas, sålde sin elektronikanläggning och gjorde sina 150 anställda arbetslösa. Sex veckor senare nyöppnades anläggningen i ett närbeläget fängelse.

Välkommen till den nya världsordningen

Fängelsetillväxten i USA är en del i det pussel som kallas globaliseringen av kapitalet. Sedan slutet av det kalla kriget har kapitalismen gått på internationell offensiv. När de transnationella företagen inte längre hindras av alternativa, socialistiska ekonomier eller av hotet från nationella befrielse-rörelser med stöd från Sovjetunionen eller Kina, ligger världen för deras fötter.

Institutioner som WTO, Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF), lägger mer och mer makt i de transnationella företagens händer - med stöd av avtal som NAFTA och GATT - genom att öka trycket på nationella regeringar. Det främsta kontrollmedlet är skuld. I tiotal år har utvecklingsländer varit beroende av lån från andra länder. Detta har gjort dem alltmer sårbara inför de transnationella företagens strategi för den globala ekonomin. De ges internationell kredit och stöd endast om ländernas regeringar går med på vissa villkor, mer kända som "strukturanpassning".

Strukturanpassning i ett nötskal innebär nedskärningar på social service, privatisering av statliga industrier, upphävande av arbetsmarknadsavtal om arbetsförhållanden och minimilöner, omvandling av jordbruk med många olika grödor till jordbruk med enbart grödor för export (tobak, kaffe, kakao, så kallade cash crops), och avskaffande av handelslagar som skyddar lokala ekonomier. I strukturanpassningsprogrammen är de enda statliga utgifter som uppmuntras anslag till polis och militär. Nationernas suveränitet hotas när, som i fallet med Vietnam, landet hotas med handelssanktioner om de inte låter Camel sätta upp sina stora plakat med cigarettreklam lite varstans på landsbygden, eller lovar att lägga miljoner på USA:s knarkkrig.